

KAJ JE PAVEDAL BOTER MATJAŽ

OSKAR HUDALES

4. Otoki v peščenem morju

Miklavž mi je prinesel lepo okovane sanke. Kdo ve, kje jih je iztaknil v tej krizi? S Frančkom sva sedela za pečjo in jih mazala s starim salom, da bi bolje drčale. Nenadoma je stopil v izbo boter Matjaž.

»Uh!« je vzkliknil. »Tu se bom že lahko pogrel, saj je vroče ko v Afriki!«

»Sedaj pozimi menda tudi v Afriki ni tako vroče, ko je zunaj tak strupen mraz,« ga je zavrnil Franček.

»Kaj ti veš!« se je razhudil boter. »Ne samo, da je sedaj tam vroče, tudi oaze zelene, kakor pri nas v najlepši pomladi. Sicer pa — ali sploh vesta, kaj so to oaze?«

Nekol ko osramočena sva odkimala. Boter si je odpel kožuh in sedel k nama za peč.

»Povedal vama bom,« je rekel. »Le poslušajta! Nekega januarskega jutra sem na postaji Peregaux v francoskem Maroku sedel na vlak in se odpeljal proti jugu. Nekaj časa nas je lokomotiva vlekla po soteskah in klancih gorovja Atlas. Končno smo zdrknili s pogorja na rob Sahare. Pred nami se je odprla neizmerna puščava. Mislim, da sem vama že povedal, da ima človek sredi puščave isti občutek ko sredi morja, ki je nenadoma otrpnilo. Vsepovsod samo peščeni valovi, nad njimi pa poveznjen sivomoder nebeški svod, po katerem se sprehaja žgoče afriško sonce. In kakor razveseli sredi neskončnosti morja zelen otok oči in srce, tako je tudi vesel popotnik, ko ugleda na ta strašni pesek položeno bujno preprogo drevja in zelenja — oazo. Zdi se ti kakor čudež, ugledati inahoma sredi enolične puščine sočno trato. Tudi mi smo eno kmalu ugledali. Kar oživali smo. Toda hlaçon se ni zmenil za naša čuvstva. Brezobzirno nas je tiral dalje, zopet med sam pesek. Tem večje je bilo moje veselje, ko smo obstali na cilju. Vlak se je ustavil v oazi Figig. To pa že ni več nikak otočič, temveč velik otok, ali bolje otočje v morju saharskega peska. Kamor sem se ozrl, so me veselo pozdravljale pahljačaste veje palm. Palme, palme vsepovsod... Pravijo, da jih je 300.000. Njih gaji razširjajo krasen hlad, kajti kljub januarju je sonce neusmiljeno žgalo. Nič čudnega, če sem spričo tega nehoti pomislil na svojo domovino, ki je bila isti hip odeta v sneženo odejo, mrtva, pusta in tiha, in na takele kot sta vidva, ki se vriščeč sankajo po bregu za vasjo. Najel sem si oslička in vodnika ter jo mahnil na sprehod po tem paradižu. Vode je v oazi mnogo, a jo kljub temu skrbno čuvajo. Ne trosijo z njo tako kot pri nas. Prebivalci oaze dobro vedo, da bi brez nje ne bilo sočnih rastlin, ki jih pridelajo na vrtovih in njivah. Zato jo zelo pametno uporabljajo za namakanje polj. Nešteti škripajoči vodnjaki se venomer oglašajo, cedeč vodo v kanale.

Prebivalci so mohamedanci. Njih žene se le redko kdaj pokažejo iz hiš in še takrat so tako skrbno zavite v bela oblačila, da se ti zdi, kakor bi nekakšne vreče hodile okrog. Nekdaj je v teh oazah moralo cveteti še bujnejše življenje. Mnoge razvaline kažejo, da so v njih prebivalci znali graditi trdne stavbe, ki so jim služile v prvi vrsti za obrambo pred sovražniki. Svobodoljubni so zelo, saj so se še do nedavna žilavo upirali svojim sedanjim gospodarjem Francozom. Leta 1902. jih je pred francoskim zavojevanjem rešila povsem naravna okolščina. Takrat je bila oaza Figig še neodvisna republika. Francoski guverner Jonart je hotel oazo posetiti s četo konjenice, toda prebivalci so ga sprejeli s svinčenkami. In ko so Francozi s 4000 možmi

pozneje hoteli oazo zavzeti, je nenadoma izbruhnil vihar in je vojakom nametal v puške toliko peska, da niso mogli streljati in so morali oditi praznih rok. Šele pozneje je oaza prišla pod francosko nadoblast. Morda ravno radi tega ljubijo tamkajšnji Arabci svojo zeleno domovino bolj kot kdaj prej. A kaj bi je tudi nel Sredi najhujše puščave jim daje varstvo pred žgočim soncem, hladno vodo in hrano. Saj sem se še jaz težko ločil od tega otoka v peščenem morju...«

Ko sva se pozneje s Frančkom sankala in naju je zeblo, da nama je kar cvetelo za nohti, sva se sicer spomnila na tople in zelene afriške oaze, toda za našo zimo bi jih vendar ne zamenjala. V Afriki se ne morejo sankati in težko je reči, da bi bilo sankanje kaka dolgočasna zadeva.

Smotko, ki bi jo moral kaditi človek dobri dve leti, je izdelal neki Španec. To je največja cigara na svetu, zakaj dolga je 2 in pol metra, tehta pa nad 60 kg. V obsegu meri 45 cm. Iz tobaka, ki ga je porabil za to orjaško cigaro, bi lahko izdelal 12.000 navadnih smotk. Španec je izvrševal to svoje delo cele 4 mesece. Človek, ki pokadi na dan 20 običajnih cigar, bi rabil 18 mesecev, da bi pokadil tega orjaka med cigarami. Seveda pa bi moral imeti trikrat tako velika usta, kakor jih ima navadni kadilec, če bi hotel to cigaro sploh kaditi.

*

Slavni zemljepisec Balui je izračunal, da je na vsem svetu 800 različnih jezikov, s katerimi se ljudje sporazumevajo. Vsak jezik ima tudi narečja, tako da je število jezikov in narečij 5000.

*

Četveroosni vagon I. in II. razreda velja 1.000.000 Din; četveroosni vagon III. razreda 800.000 Din; dvoosni vagon III. razreda 100.000 Din; tovorni vagon 200.000 Din; lokomotiva brzega vlaka 2.000.000 Din; lokomotiva tovrnega vlaka 1.000.000 Din.

*

Če bi človek pojedel vsak dan $\frac{1}{2}$ kg kruha, bi bilo to v 60 letih 11.000 kg. To bi bil hlebec 2 m visok s premerom 4 m ali hlebec 16 m³.

*